

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
 שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת פי תצא

תורה

פיתחו לי פתח כחודו של מחט

דברים פרק כא (י) פיתח לי פתח כחודו של מחט

ויש לשאול מדוע כתבה התורה כי תצא ולא כי תלחם? ואפשר לבאר בדרך רמז על פי מה שכתב האו"ח בדרך רמז ובכתה את אביה ואמה ירח ימים שזה מרמז לחודש אלול חודש הרחמים והסליחות, ונראה שהפסוק מרמז על מלחמת יצה"ר עם האדם שהוא האוייב הגדול של האדם, כמ"ש התנא בפרקי אבות פ"ד ב איזהו גיבור הכובש את יצרו, ללמדנו שזו המלחמה הקשה שיש לאדם בכל יום ובכל עת, ולזאת מיעצת לנו התורה שבכדי לנצח את יצרו תלוי הדבר כי תצא ביאור הדברים שצריך האדם מצידו להתחיל את מלחמתו עם יצרו ומספיק רק לצאת נגד וכבר זוכה להמשך הפסוק ונתנו בידך, כי כך הנהגתו יתברך שמבקש מהאדם פיתחו לי פתח כחודו של מחט ואפתח לכם פתח כפתחו של אולם, וכמ"ש חז"ל אלמלי הקב"ה עוזרו לא יוכל עליו, ולכן נכתב בדוקא בלשון "תצא" ולא תלחם, כיון שאינו נצרך להגיע לשלב זה של מלחמה אלא בזה שיש בליבו גמירות דעת ורצון להלחם ומתחיל לצאת למלחמה כבר הקב"ה נתנו בידו ונוצחו.

סוד ניצחון יצה"ר בשמירת הפתח

וסוד זה נרמז בפסוק שנאמר בבראשית פרק ד פסוק ז הלווא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רבץ, שעיקר היצה"ר נמצא בפתח וכאשר האדם נותן לו פתח שוב נכנס לתוך הבית, אבל כאשר האדם לא נותן פתח כלל אין לו דריסת רגל ומנצחו ולכן כאשר אנו נמצאים בחודש אלול מוטל עלינו לעבוד עצמינו ולהתכונן לקראת יום הדין ובה נוכל להיות בטוחים בעזה"י שנוכח להכתב ולהחתם לחיים טובים ולשלום.

ביאור דברי דוד המלך שאם מתחיל ללכת סופו שיושב:

במסכת עבודה זרה דף יח ע"ב דרש ר' שמעון בן פזי, מאי דכתיב אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד ובמושב לצים לא ישב? וכי מאחר שלא הלך, היכן עמד? ומאחר שלא ישב, היכן ישב? ומאחר שלא ישב, היכן לך? [אלא] לומר לך, שאם הלך סופו לעמוד, ואם עמד סופו לישב, ואם ישב סופו ללון, ואם לך עליו הכתוב אומר [משלי ט] אם חכמת חכמת לך (ואם לצת) ולצת לבדך תשא ע"כ. **הראת לדעת כי הניצחון והכישלון הכל תלוי בהתחלה אם נותן פתח ליצר ההמשך יבא מאליו ואם יתגבר על יצרו בתחילה המשך הניצחון יבא מאליו.**

מעשה עם החתם סופר

פעם אמר החתם סופר לתלמידיו שהוא זכה להיות חתם סופר מחמש דקות, שאלו תלמידיו איך אפשר לגדול בתורה מחמש דקות, והשיב בדרך כלל כל אדם שמתחיל סדר לימוד בתחילת הסדר מתחיל בדברי חולין ורק אח"כ מתחיל ללמוד ומנסיון המציאות שכאשר התחיל בדברי חולין זה נמשך ומאבד הרבה זמן ואינו מספיק בלימודו, אבל הוא קיבל על עצמו שהחמש דקות של תחילת וסוף הסדר מתחיל בלימוד ודוחה את יצרו שהוא ידבר אח"כ וברגע שהתחיל בלימוד מנצל את כל זמנו ומספיק הרבה בלימודו.

צדיקים נדמה להם כהר גבוה, ורשעים נדמה להם כחוט השערה.

ובזה נבין דברי הגמרא במסכת סוכה דף נב ע"א כדדרש רבי יהודה לעתיד לבא מביאו הקדוש ברוך הוא ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים. צדיקים נדמה להם כהר גבוה, ורשעים נדמה להם כחוט השערה. הללו בוכין, והללו בוכין. צדיקים בוכין ואומרים היאך יכולנו לכבוש הר גבוה כזה ורשעים בוכין ואומרים היאך לא יכולנו לכבוש את חוט השערה הזה ואף הקדוש ברוך הוא תמה עמהם, שנאמר כה אמר ה' צבאות כי יפלא בעיני שארית העם הזה בימים ההם גם בעיני יפלא. אמר רבי אסי יצר הרע, בתחילה דומה לחוט של בוכיא, ולבסוף דומה כעבותות העגלה, שנאמר הוי מושכי העון בחבלי השוא וכעבות העגלה חטאה.

ויש להבין מה המציאות של יצר הרע כהר או כחוט השערה היתכן שיש לו שני דמויות? אולם להנ"ל האמת שהוא חוט השערה כי כל ניצחון היצר הרע את האדם תלוי בפתח ואותו חוט שערה שהוא הפתח אם מתגבר על יצרו הרי שהולך ומנצח ולבסוף הולך ומוסיף במעשיו הטובים עד שבנה הרים וגבעות והתגבר על יצרו, אולם כאשר לא שמר את פתחו שזה ממש כחוט השערה הרי שכך זה נמשך עוד חוט שערה ועוד חוט שערה עד שנהיה כעבותות העגלה אך הכל התחיל מחוט שערה, ונמצא הצדיק רואה את סוף נצחונו עד היכן העפיל וניצח והצליח להתגבר על יצרו בגלל אותו חוט שערה ששמר, ומאידך הרשע מבין היכן הכישלון שלו בגלל החוט שערה שהוא הפתח שנתן. **ונלע"ד שזו כוונת תשובת הגאונים בתשובות מוסאפיה (ליק) סימן טז.**

ביאור נוסף כתב בספר מגיד מישרים ישעיה עפ"י מאמר חז"ל במסכת סוכה דף נב ע"א אתא ההוא סבא, תנא ליה: כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו. ולכן יצה"ר לצדיק נראה כהר ולרשע כחוט שערה. וז"ל א"נ נדמה להם כהר

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
 שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

גבוה כלומר שיצה"ר בא לאדם להקטין החטא בעיניו. והצדיקים היה נראה בעיניהם חטא קטן חמור מאד כהר לגודל המצוה עליו יתברך ועוד שכל מ"ע ומל"ת תלויות ב"ס ונמצא החטא הקטן תלוי כהר הגבוה שהם הספירות. והרשעים נדמה להם כחוט השערה כלומר שהיה מסביר להם שהעון ההוא הוא קל כחוט השערה.

יסוד הנ"ל מבואר במדרש שמואל באבות

ויסוד זה מצאתי מפורש במדרש שמואל עד אבות פ"ד מ"ב על דברי בן עזאי אומר הוי רץ למצוה קלה ובורח מן העבירה שמצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה וכו' וכתב דנראה לו לפרש מה הקשר בין דברי בן עזאי לדברי בן זומא במשנה שלפניה אשר אמר איזהו גיבור הכובש את יצרו וכו' וז"ל המדרש שמואל ראה בן עזאי שאפשר שיאמר האדם מי אני שאוכל לכבוש וללכוד עיר ומגדל וראשו בשמים ויטיאש האדם מלהלחם עמו, לכן אמר שהוא דבר קל עד מאוד לכבושו וזה במה שתהיה זהיר בהתחלות כי ההתחלה יותר מחצי הכל ולכן בהתחלות תהיה רץ למצוה קלה וגם בורח מן העבירה ואח"כ הכל נעשה ונגמר מאליו לפי שמצוה גוררת מצוה וכו' עכ"ל. הרי מלמדנו המדרש שמואל דעיקר עבודת האדם עם יצרו ועיקר הצלחתו תלויה בהתחלה דכל שמתחיל בדבר מצוה ממילא יש הבטחה שאותה מצוה תגרוור בעקבותיה מצוה אחרת וכך כל היום, ואם ח"ו נכשל בהתחלה הרי נהיה כל היום באותה דרך. וזהו שאומר איוב פרק ח (ז) וְהִנֵּה רִאשִׁיתָן מִצְעָר וְאַחֲרֵיתָן יִשְׁגָּה מְאֹד: כל שהתחלה מתאמץ אפי' מצטער בו זוכה שבאחרית להשיג גדולים.

מעשה

שמעתי בשם אחד מאדמורי גור אמר למהר"ם שפירא ז"ל אשר הגה את רעיון דף היומי דעיקר קנאתו לא בעצם הרעיון שהעלה דף יומי, אלא מהיא המצוה שעשה לפני כן אשר בזכותה גררה רעיון גדול כזה כהבטחת התנא דמצוה גוררת מצוה.

מעשה שהיה עם בעל התניא:

פעם היו חתן וכלה יתומים וחסרי כל לערוך את החתונה הדברים הגיעו לבעל התניא והחליט להירתם לעזרתם ולכן נפגש עם רב העיר וביקש ממנו שיערוך רשימת כל הגבירים שיש בעיר ויחד ילכו מבית לבית לאסוף הכסף, הרב ערך רשימת הגבירים אולם בעל התניא מכיר שיש גביר גדול בעיר שאינו רואה את שמו מופיע ברשימה, שאל בעל התניא מדוע לא כתב אותו ברשימה, השיב הרב בהיות וכגודל עושרו כך גודל קמצנותו ומועלם לא הצליח אדם לקבל ממנו תרומה וחבל לבזות את כבוד הרב, בעל התניא לא קיבל הדברים וביקש לרשום אותו ראשון ברשימה, והתחילו ללכת כמובן לאותו עשיר הראשון, קיבלם במאור פנים ובפרט שבעל התניא הצטרף וביקשו ממנו עזרה לחתן וכלה יתומים הלך לקופה שהיית לו בסמוך לדלת והוציא משם פרוטה שכבר סימני חלודה וירוקת עליה והגיש לרב, רב העיר תיכף נעלב ממנו איזה ביזיון לכבוד התורה שנתן פרוטה כזו שבני אדם אינם מתכופפים להגביה מרוב פחיתות ערכה, אולם בעל התניא רמז לרב שלא יגיב ורק בעל התניא אמר לו תודה רבה ומצוה גוררת מצוה ועמדו לצאת, ואז העשיר פונה לרב שיעכבו רגע כמה הם צריכין לאסוף ואמרו לו והוא הוציא עשר רובל ונתן וברכוכו בעל התניא והוסיף מצוה גוררת מצוה, ושוב עמדו לצאת ועיכבם והביא סכום יותר גדול ושוב בעל התניא מברכו ואומר לו מצוה גוררת מצוה, שוב עמדו לצאת ופנה להם והושיבם וואמר לבעל התניא כמה הם צריכים לאסוף והשיבו עשרת אלפים רובל, אמר להם הוא מוכן לתת הכל אך רוצה להסביר לרב שהוא בתחילת דרכו פנו אליו לצדקה ונתן פרוטה אך המקבל זרק עליו את הפרוטה ומאז נדר שרק מי שיקבל ממנו הפרוטה יעזור לו, ומאז במשך שנים לכל מי שנתן את אותה פרוטה זרק לו אותה וכך החלידה ורק הרב הוא הראשון שקיבל את הפרוטה וברכני וזה פתח את ליבי ולכן אני מוכן לתת כל הסכום.

מוסר השכל

נמצינו למדים עד כמה גדול הסגולה של ההתחלה כאשר מתחיל במצוה ולו הקטנה כמו צדקה של פרוטה היא תגרוור עוד מצוות עד שנתן עשרת אלפי רובל, ולכן כמה חובתו של האדם בכדי להתגבר על יצרו פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם, ולכן ישתדל תמיד להתחיל את היום בדבר מצוה וכן כל שבוע יתחיל בדבר מצוה וכן כל חודש וכן את השנה וכל התחלה ישמור שיהיה בקדושה ובדבר מצוה ועי"ז זוכה האדם להתגבר על יצרו ולעשות רצון קונו.

בידידות ואהבה בברכת כתיבה וחתומה טובה
מרדכי מלכא